

KARŞILIKLI KONUŞMA STRATEJİLERİNİN ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİLERİN KONUŞMA BECERİSİ GELİŞİMİNE ETKİSİ

Eser KOCAMAN GÜRATA

Öz: Bu makalede, dil öğrenme stratejilerinden olan ve konuşanlar arasında dil yapılarının eksikliğinden kaynaklanan problemleri çözmek için konuşanların kullandıkları stratejiler olarak da bilinen karşılıklı konuşma stratejilerinin öğretiminin önemine dikkat çekilmiş, strateji öğretiminin yöntemlerinden ve yollarından bahsedilmiş ve sınıfta uygulanabilirliği üzerine bir etkinlik önerisi sunulmuştur. İlk olarak, dil öğrenme stratejileri kavramının kuramsal temellerinden bahsedilmiş, çeşitli konuşma stratejileri taksonomileri tanımlanmış ve bu stratejilerin strateji odaklı yaklaşımla açık ve bütüncül olarak öğretiminin dil öğrencilerinin konuşma becerileri üzerindeki olumlu etkilerine vurgu yapılmıştır. Son olarak İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanmış bir ders kitabından “dolaştırma” stratejisinin öğretimi için bir etkinlik gösterilmiş ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için, “dolaştırma” stratejisinin öğretimine yönelik bir sınıf içi etkinliği önerisi sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Dil öğrenme stratejileri, karşılıklı konuşma stratejileri, strateji öğretimi, yabancı dil öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

The Impact of Teaching Oral Communication Strategies to the Development of Learners' Speaking Skills

Abstract: The purpose of this paper is to draw attention to the importance of teaching communication strategies – the ability to solve the communication problems despite inadequate linguistic sources – and provide practical ideas on how to include its training in language classes. It starts with the theoretical background of the learning strategies concept and introduces different taxonomies of communication strategies and then focuses on the effectiveness of an explicit teaching of these strategies to improve learners' fluency and confidence in speaking. An example task from a course book is given to teach the “circumlocution” strategy and a sample class activity was developed and introduced to teach this strategy to learners of Turkish as a foreign language.

Key words: Language learning strategies, communication strategies, strategy training, foreign language teaching, teaching Turkish as a foreign language.

Giriş

Günümüzde, gittikçe küreselleşen dünyada bilgi insanlar için çok önemli olmaya başlamıştır. Bilgi çağında bireylerin bilgiye ulaşma yollarını bilmeleri, ulaştıkları bilgileri kullanmaları ve kendi kendilerine yeni bilgiler üretmeleri önemlidir. Weinstein ve Mayer'a (1983) göre, iyi bir öğretim, öğrencilere nasıl öğreneceklerini, nasıl hatırlayacaklarını, nasıl düşüneceklerini ve kendilerini nasıl güdüleyeceklerini öğretmeyi kapsar. Cohen ve Macaro (2007, s. 284)'nun da vurguladığı gibi, dil öğretim programlarının hedefi sadece dil öğretimi değil, hayat boyu öğrenen bireyler yetiştirmek olmalıdır. Başka bir deyişle, Somuncuoğlu ve Yıldırım (1998)'in da belirttiği gibi, “yaşam boyu öğrenme” içinde bulunduğumuz çağın bir gereğidir ve bunun gerçekleşmesi için öğrencilerin öğrenmeye yönelik çeşitli taktik, teknik, beceri ve bilişsel özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu noktada dil öğrenme stratejilerinin öğretilmesi, yabancı dil öğretiminde büyük önem taşımaktadır.

Strateji, TDK'nın sözlüğünde, “önceden belirlenen bir amaca ulaşmak için izlenen yol” olarak tanımlanmaktadır. Buradan hareketle, öğrenme stratejilerini, öğrencinin bir bilgiyi öğrenmek için izlediği yollar, kullandığı yöntemler olarak açıklayabiliriz. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde (2013, s. 19) strateji şu şekilde tanımlanmaktadır: “Strateji, bir bireyin kendi belirlediği ya da verilen bir görevi yerine getirmek için seçtiği, her bir düzenlenmiş, amaç odaklı ve yönlendirilmiş eylemler ve süreçler dizisi demektir.” Öğrenme stratejileri, öğrenciler tarafından kendi öğrenmelerini artırmak için atılan adımlardır. Oxford (1990, s. 1), dil öğrenme stratejilerini “öğrencinin öğrenmenin daha kolay, hızlı, zevkli, öz denetimli, etkili ve yeni durumlara aktarılabilir olmasını sağlamak için aldığı önlemlerdir” olarak tanımlamıştır. Stratejiler özellikle dil öğrenimi için önemlidir çünkü bunlar iletişimsel olarak yeterli olabilmek için gerekli olan araçlardır.

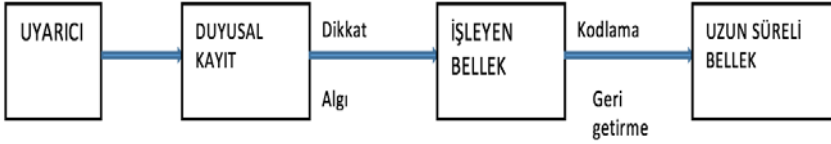
A. “Dil Öğrenme Stratejileri” Kavramının Ortaya Çıkışı

Dil öğretiminde geçmişten günümüze değişen çeşitli yaklaşımlar ve yöntemler kullanılmıştır. 1950 ve 1960'larda en çok kabul gören davranışçı öğrenme kuramı, dil öğrenimini bir alışkanlık oluşturma olarak açıklamaktaydı. Bu yaklaşıma göre alışkanlık; taklit, pekiştirme ve davranışın tekrarı ile oluşturulmaktadır. Fakat davranışçı yaklaşım, öğrenme konusunda bazı durumları açıklayamamakta, dil öğreniminin sadece görünen kısmı ile ilgilenmekte, öğrencinin zihninde nelerin gerçekleştiğini önemsememekteydi (Ellis, 2003). 1970'li yıllarda bilişsel psikolojideki gelişmeler doğrultusunda ‘bilis’ üzerine yapılan çalışmalar artmıştır. Erden ve Akman'a göre (2008, s. 153) “bilis, kısaca insan zihninin dünyayı ve çevresindeki olayları anlamaya yönelik yaptığı zihinsel işlemlerin tümüdür” ve bilişselciler öğrenmeyi insan beyninde oluşan zihinsel bir süreç olarak görmektedirler. Ancak söz konusu

zihinsel işlemin belirleyicisinin zekâ türünün olduğu da belirgindir. Çünkü bilişsel adım ilgili türe uygun metodun belirlenmesiyle gerçekleşmiş olacaktır. Ayrıca diğer vurgulanması gereken şey gerek bilişsel evreye geçmeden önce bu ister ana dil isterse başka bir dil olsun ya da geçtikten sonraki zihinsel süreçte etken olan şey bireyin ilgili dili algılaması, çağrışımlarda bulunması ve işlemesi etkinlikleridir. Çünkü bunlar bilişsel öğrenmenin temel taşlarıdır (Çelikaş, 2009).

Dil öğrenme stratejileri, bilişsel öğrenme yöntemine (bilgi işleme kuramına) dayanmaktadır. Chamot ve Kupper (1989)'a göre öğrenme aktif, zihinsel ve öğrenci merkezli bir süreçtir ve bu süreçte öğrenci bilgiyi seçer, içselleştirir, uzun belleğe gönderir ve gerektiğinde uzun bellekten çağırır ve kullanır. Bu kuram öğrenmenin oluşumu sırasında bireyin de öğrenme işine katılması ve belli bir çaba sarf etmesi gerektiğini savunmaktadır. Bireyin çaba sarf etmesi gereken bu öğrenme sürecinde, öğrenme stratejileri önem kazanmaktadır.

Tablo 1. Bilişsel öğrenme modeli (Aykaç, 2010; Eggen & Kauchhak, 1999)

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere, çevrede bulunan birçok uyarıcıdan duysal kayıta giren bilgi, dikkat ve algı yardımıyla kısa süreli belleğe geçirilir. Kısa süreli bellek, bilgiyi kısa süreli olmak şartıyla depolar. Bu esnada bilgiyi ya davranışa dönüştürür ya da uzun süreli belleğe gönderir. Bilgi tekrar edilmezse kısa süreli bellekten kaybolur. Bilginin uzun süreli belleğe gönderilmesi sürecinde uzun süreli bellekteki eski bilgi geri getirilir ve yeni bilgi ile karşılaştırılır. Daha sonra bilgi yeniden organize edilerek uygun şekilde kodlanır ve uzun süreli belleğe gönderilir. Bu işlemler kısa süreli bellekte gerçekleşmektedir. Bu yüzden kısa süreli bellek için işleyen bellek terimi de kullanılmaktadır. Kısa süreli bellek ve uzun süreli bellek arasındaki kodlama ve geri getirme bağlantıları, öğrenmeye katkıda bulunur ve öğrenmeyi anlamlı hale getirir. Öğrenmeyi anlamlı hale getiren diğer bir faktör ise bireyin aldığı bilgiyi parçalara ayırıp sınıflandırarak kodları belleğe göndermesidir. Yani alınan bilgi nitelik ya da işleme gibi faktörlerden süzöldükten sonra geçildiğinde bilgi daha kalıcı olacaktır. Bu süzme işlemini de birey dili doğası içerisinde öğrenerek yani dilin konuşulduğu çevrede öğrenerek gerçekleştirebilir (Ekti, 2013). Bilişsel psikolojideki çalışmaların artmasıyla öğrencilerin kendi öğrenmelerini ve bilgiyi hatırlamalarını kolaylaştırmada oynadıkları roller üzerine çalışmalar başlamıştır. Etkili öğrenmenin altında yatan süreç ve işlemler bilinirse bunların

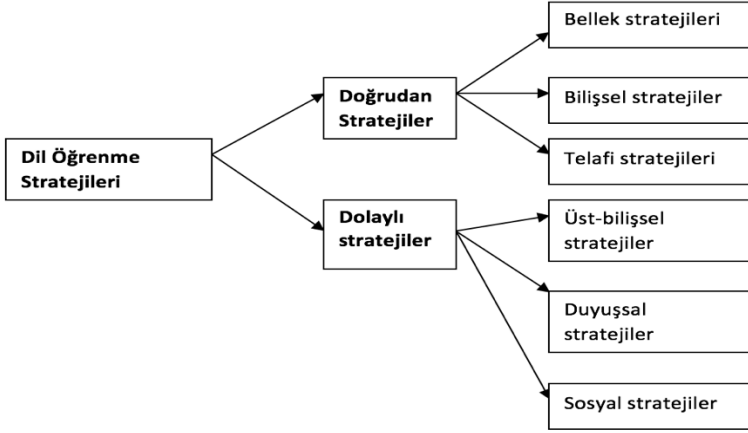
zayıf öğrencilere öğretilmesinin faydalı olabileceği düşüncesi, öğrenme stratejileri alanında yapılan çalışmaların birçoğu için temel teşkil etmektedir.

Bilişsel süreçler esnasında öğrenmeyi kolaylaştıran öğrenme stratejileri Weinstein'a (1988, s. 291) göre "bilginin kodlanmasını ve geri getirilmesini kolaylaştıran davranış veya düşünceler" olarak tanımlanmaktadır. Rubin (1987, s. 19) "öğrenme stratejileri, bilginin alınması, saklanması, geri getirilmesi ve kullanılmasını kolaylaştıran, öğrenci tarafından kullanılan işlemlerdir" tanımını kullanmaktadır. Oxford (1990) ise dil öğrenme stratejilerini "yabancı dil becerilerini geliştirmede öğrencilerin kullandıkları özel teknik, yol ve davranışlardır. Bu stratejiler, yeni dilin içselleştirilmesini, saklanmasını, geri getirilmesini veya kullanılmasını çabuklaştırır" olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlara baktığımızda aslında ortak olarak kullanılan ifadelerle, öğrenme sırasındaki zihinsel süreçlere vurgu yapıldığını, sınıflandırılmasında ortaya çıkacak olan bilişsel ve biliş üstü süreçlere gönderimde bulunulduğunu söyleyebiliriz.

B. Dil Öğrenme Stratejilerinin Sınıflandırılması

Çeşitli yöntemler kullanılarak başarılı dil öğrencilerinin kullandıkları stratejiler incelenmiş ve bu araştırmalar, sınıflandırma ihtiyacını doğurmuştur. Öğrenme stratejilerini tanımlamak ve sınıflandırmak için araştırmacılar farklı taksonomiler öne sürmüşlerdir. Çeşitli araştırmalardan yararlanarak dil öğrenme stratejilerini toplayan Oxford (1990), dil öğrenme stratejilerini 6 alt grupta sınıflamaktadır (Tablo 2). Bellek stratejileri yeni bilginin hatırlanmasında ve geri getirilmesinde (çağırışım yapma, bir şeyleri sıralayarak düzenleme, imge ve sesleri kullanma, vb.), bilişsel stratejiler dilin anlaşılması ve üretiminde (tekrar etme, çözümlenme, usamlama, çeviri yapma, vb.), telafi stratejileri ise bilgi eksikliğine rağmen dili kullanmaya devam etmede (iletiyi uyarlama, dolaştırma, eş anlamlı sözcük kullanma, vb.), üst-bilişsel stratejiler öğrenme sürecini düzenlemede (dikkat etme, öğrenmeye odaklanma, öğrenmeyi planlama, öz denetleme, öz değerlendirme, vb.), duyuşsal stratejiler duyguları düzenlemede (kaygıyı azaltma, kendini ödüllendirme, vb.), sosyal stratejiler ise başkaları ile birlikte öğrenmede (soru sorma, açıklama veya düzeltme isteme, kültürel anlayış geliştirme, vb.) kullanılır.

Tablo 2. Oxford Taksonomisi (1990, s. 16)

Öğrencilerin strateji seçimlerinde rol oynayan faktörler bulunmaktadır; dil yeterliği, farkındalık seviyesi, yaş, cinsiyet, tutum, motivasyon, milliyet, vb. Bu etmenler öğrencinin dil öğrenirken kullandıkları veya tercih ettikleri stratejilerin seçimini etkilemektedir. Oxford (1990a, s. 13) bu faktörlerden şöyle bahsetmektedir. Motivasyonu yüksek olan öğrenciler dil öğrenirken motivasyonu düşük öğrencilerden daha çok öğrenme stratejisi kullanmaktadırlar. Araştırmalar, kız öğrencilerin genelde erkek öğrencilerden daha fazla öğrenme stratejisi kullandıklarını göstermektedir. Kültürel geçmişe baktığımızda ise örneğin, Asyalı öğrencilerin dil öğrenirken, mekanik ezberleme ve diğer ezber çeşitlerini diğer kültürlerden gelen öğrencilere göre çok daha fazla kullandıkları gözlenmektedir. Türkiye’de yapılan bir çalışmada ise İngilizce öğrenen dil öğrencilerinin telafl stratejilerini daha sıklıkla kullandıkları belirlenmiştir (Sarıçoban ve Sarıcaoğlu, 2008). Öğrencilerin tutum ve inançları da strateji seçimini etkileyen faktörler arasındadır. Olumsuz tutum ve inanışlar dil öğrenme stratejilerinin kullanımını olumsuz etkilemektedir.

C. Karşılıklı Konuşma Stratejileri (Communication Strategies)

İkinci dil öğrencilerinin hedef dilde karşılıklı konuşmaları sırasında stratejilerin nasıl işlediğine açıklık getirmek için karşılıklı konuşma stratejileri kavramını tanımlamak gerekir. Öğrenme stratejileri içerisinde karşılıklı konuşma stratejilerinin yeri nedir? Konuşanlar arasında dil yapılarının eksikliğinden kaynaklanan problemleri çözmek için konuşanların kullandıkları stratejiler olarak da bilinen karşılıklı konuşma stratejileri, Dörnyei ve Thurrell (1991)’e göre, öğrencinin konuşma becerilerini ve akıcılığını önemli ölçüde belirler. Bu

stratejilerin öğretimi öğrencide özellikle konuşmayı başlatma ve sürdürme konusundaki kendine güvenini geliştirir.

Oxford (1994) belli strateji veya strateji gruplarının belli dil becerileri ve görevlerle bağlantılı olduğunu vurgulamaktadır. Örneğin, yabancı dilde yazma becerisi; plan yapma, öz denetleme, tümdengelim (deduction) ve yerine koyma (substitution) gibi stratejilerden faydalanmaktadır. Yabancı dilde karşılıklı konuşma becerisi; risk alma, başka kelimelerle açıklama (paraphrasing), dolaştırma (circumlocution) ve eş anlamlı sözcük kullanma, öz denetleme (self monitoring) ve öz değerlendirme (self evaluation) gibi stratejilerinden faydalanır. Yabancı dilde dinleme anlama becerisi; ayrıntılandırma (elaboration), çıkarım yapma (inferencing), seçerek dikkat etme (selective attention) ve öz değerlendirme gibi stratejileri kullanır. Okuma anlama becerisi ise, sesli okuma, tahminde bulunma, tümdengelim ve özetleme gibi stratejilerden faydalanmaktadır (Chamot & Kupper, 1989).

Hmaid (2014)'de belirtildiği gibi, ikinci dil öğretimi ve yabancı dil öğretimi alanında araştırmacılar, karşılıklı konuşma becerileriyle bağlantılı olan stratejileri sınıflandırırken hem farklı adlandırmış hem de farklı tanımlar sunmuşlardır. Bu stratejileri Varadi (1983), iletişimsel stratejiler (communicational) olarak, Corder (1983), iletişim stratejileri olarak, Harding (1983), telafi (compensation) stratejileri olarak, Poullisse (1990) ise telafi edici (compensatory) stratejiler olarak adlandırmaktadır.

Hmaid (2014)'de bahsedildiği üzere, Tarone (1977, s. 195)'a göre, karşılıklı konuşma stratejileri kişinin düşüncelerini aktarma sırasında hedef dil yapıları yetersiz kaldığında bu problemi çözmek için kullanılmaktadır. Corder (1983, ss. 103-16) karşılıklı konuşma stratejilerini konuşucunun zorluklarla karşılaştığında anlamı ifade etmek için uyguladığı sistematik teknikler olarak tanımlamaktadır. Faerch & Kasper (1983a, s. 36)'e göre karşılıklı konuşma stratejileri, konuşucunun, belirli bir bildirişim hedefine ulaşmada problem olarak gördüğü şeyleri çözmek amaçlı uyguladığı bilinçli planlardır. Stern (1983), karşılıklı konuşma stratejilerini, eksik olarak bilinen ikinci dilde konuşma sırasında ortaya çıkan zorluklarla baş edebilme teknikleri olarak açıklamaktadır. Bialystok (1983, ss. 102-103)'a göre ise karşılıklı konuşma stratejileri, konuşmayı ilerletmek için sınırlı olan dilsel sistemleri kullanmak adına yapılan girişimlerin hepsidir.

D. Karşılıklı Konuşma Stratejilerinin Sınıflandırılması

Karşılıklı konuşma stratejileri konusunda yapılan çeşitli araştırmalar doğrultusunda, stratejilerin kapsamı ve sınıflandırılması çeşitlilik göstermektedir. Stratejik davranışların terminolojisi çeşitlilik gösterse de kullanılan stratejiler karşılaştırıldığında benzerlik göstermektedirler. Karşılıklı konuşma stratejileri, çeşitli taksonomilerde genellikle iki ana başlık altında

gösterilmektedir: Kaçınma Stratejisi ve Sorun Çözme (Telafi) Stratejisi. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde bu sınıflandırma karşımıza çıkmaktadır. TELC’de, üretim stratejileri başlığı altında yapılan açıklama şu şekildedir:

İsteklerin olanaklara göre uyarlanması ve böylece sınırlı bir görev alanında başarının sağlanması için, isteklerin aza indirilmesi *Kaçınma Stratejisi* olarak, çoğaltılması ve görevlerin üstesinden gelebilmek için yeni çözümlerin aranması ise, *Sorun Çözme Stratejisi* olarak tanımlanır. Dil kullananlar Sorun Çözme Stratejilerinden yararlanırken olanaklarını olumlu şekilde kullanırlar. Bu gibi stratejiler şöyle sıralanabilir: Söylemek istenilene yaklaşma ve basit dil araçlarıyla genelleme yapma, açıklama ya da söylemek istenileni başka sözcüklerle anlatma, hatta bazen ana dilinde kullanılan ifadeleri değiştirerek telafi etme ya da sık sık kullanılan ve emin olarak bildiği kalıplaşmış deyimlere sığınma. Böylece yeni durumlarda taslakların ifade edilmesi için (mevcut bilgiye dayanarak) gerekli ‘basamak taşları’ oluşturulur (TELC, 2013, s. 66).

Dörnyei ve Thurrell (1991)’e göre, ilk gruptaki stratejilerde dili öğrenen kendi olanaklarına göre vermek istediği mesajı uyarlar ve hatta çoğu zaman konuşmadan çekilir yani risk almaktan kaçınır. İkinci gruptaki stratejilerde ise dili öğrenen risk alır ve belirli stratejileri kullanarak konuşmayı devam ettirmeye ve mesajı vermeye çalışır.

Tarone (1977), taxonomisinde karşılıklı konuşma stratejilerini üç ana başlıkta incelemiştir; başka şekilde ifade etme (paraphrase), bilinçli aktarma (conscious transfer), kaçınma (avoidance). Kaçınma stratejileri konudan kaçınma ve konuşmayı bırakma olarak ikiye ayrılır. Konudan kaçınma stratejisinde öğrenci, kelime bilgisine ve dil yapılarına hâkim olmadığı kavramlar hakkında konuşmaz. İkinci stratejide ise konuşmaya başlar fakat anlamı kurmadığı için konuşmayı yarıda bırakır. Başka şekilde ifade etme, üç stratejiden oluşmaktadır. Yakın benzerlik kurma stratejisinde öğrenci bilmediği bir kelime ya da yapı yerine, doğru olmayan fakat söylemek istediği kelimeyle aynı anlamsal özellikleri taşıyan başka sözcük veya yapılar kullanır. Bu başlığın altında dolaştırma ve yeni sözcük üretme stratejileri de bulunmaktadır. Bilinçli aktarım başlığı altında ise, düz anlamlı çeviri, ana dili kullanma, yardım isteme ve mimikleri kullanma stratejileri bulunmaktadır.

Biyalstok (1983) sınıflandırmasını öğrencilerin kullandıkları bilgi çeşitlerini temel alarak yapmıştır. Biyalstok ve Frohlich (1980), sınıflandırması üç ana başlıktan oluşmaktadır. Anadili kullanımı temelli stratejiler, hedef dil temelli stratejiler ve dil dışı stratejiler. Anadil kullanımı temelli stratejiler; değiştirme (switching), yabancı sözcük oluşturma (foreignizing) ve düz anlamlı çeviri (literal translation). Değiştirme, hedef dilden farklı bir dildeki kelimeyi veya ifadeyi hedef dilde kullanmak olarak tanımlanır. Yabancı sözcük oluşturma ise hedef dilde yer almayan bir kelimeyi örneğin hedef dilin biçimbilgisini veya ses

bilgisini anadilindeki bir kelimeye uyarlayarak oluşturmak olarak tanımlanmaktadır.

Fearch ve Kasper (1983) kendi sınıflandırmalarını oluştururken konuşma üretiminin iki aşamasından bahsetmektedirler; planlama ve uygulama. Karşılıklı konuşma stratejileri planlama aşamasında bulunmaktadır. Dil öğrencileri karşılıklı konuşma sırasında bir problemle karşılaştıklarında kaçınma (avoidance) ya da kazanım (achievement) davranışlarında bulunmaktadır. Kaçınma stratejilerini öğrenciler yetersiz sözce üreteceklerini anladıklarında kullanır ve konuşmaktan kaçınırlar. Kazanım stratejilerinde ise çeşitli yollara başvurular. Dilsel veya dilsel olmayan stratejiler kullanabilirler. Dilsel stratejileri tercih ettiklerinde ise telafi stratejilerini, ana dili temelli stratejileri veya iş birliğiyle yapılan stratejileri tercih edebilirler.

Nakatani (2006) de karşılıklı konuşma stratejilerini sınıflandırırken, kazanım (achievement) stratejileri ve kaçınma (avoidance) stratejileri olarak iki ana başlık altında toplamıştır. Araştırmacı, kazanım stratejilerini, öğrencinin konuşmayı sürdürmek ve düzeltmek amaçlı kullandığı aktif ve olumlu davranışlar olarak, kaçınma stratejilerini ise öğrencini iletişim zorluklarını çözmekten kaçındığı olumsuz davranışlar olarak görmektedir.

Dörneyi (1995)'in taksonomisi, karşılıklı konuşma alanındaki tüm stratejilerin özeti niteliğindedir. Ayrıca bu araştırmacılar, doğrudan stratejiler başlığının altındaki stratejilere ek olarak benzer seslerin kullanımı, çok amaçlı sözcüklerin kullanımı (use of all purpose words), mırıldanma (mumbling) gibi yeni stratejiler de sunmuşlardır. Bununla birlikte, Dörneyi, konuşucuya iletişim kanallarını açık tutmasını sağlayacak olan zaman kazandırma stratejilerini de ayrı bir başlık olarak eklemiştir. Dörneyi'in karşılıklı konuşma stratejileri taksonomisi:

Kaçınma veya İndirgeme Stratejileri (Avoidance or Reduction Strategies):

1. Mesajdan Vazgeçme: Dil problemlerinden dolayı sözlü iletişimi kesme
2. Konudan kaçınma: Dil problemleri ortaya çıkarabilecek kavram, konu veya içerikten kaçınma

Kazanım veya Telafi Stratejileri:

3. Dolaştırma (Circumlocution): Hedef nesneyi, eylemi veya kavramı açıklayarak veya örneklendirerek veya aynı anlama gelecek bir kelime kullanarak anlamı verme (“tirbuşon” demek yerine, “şişeleri açmak için kullandığımız şey” demek).
4. Yakın Benzerlik (Approximation): Bilgini bazı kısımlarını eleyerek veya düşünceleri daha basit veya daha belirgin hale getirerek, ya da söylemek istediğimiz bir sözcük yerine, anlam olarak ona olabildiğince yakın alternatif bir terim veya sözcük veya ifade kullanmak (“gemi” yerine “büyük tekne” demek).

5. Çok Amaçlı Sözcüklerin Kullanımı (Use of all-purpose words): Çok genel sözcükleri veya boş sözcüksel öğeleri, bağlamlarda yaygın olarak hatırlanamayan sözcükler yerine kullanılması (örneğin; “şey”).
 6. Yeni Kelime Türetme (Word Coinage): İstenilen düşünceyi iletmek için uygun kelime aklımıza gelmediğinde, hedef dildeki kuralları kullanarak yine hedef dilde yeni bir kelime türetmek (“konuşmacı” yerine “konuşucu” demek).
 7. Dilsel Olmayan Araçların Kullanımı: jestler, mimikler, yüz ifadeleri
 8. Düz Anamlı Çeviri: Bir sözcüğü, deyim, birleşik ifadeyi veya yapıyı, yan anlam veya bağlam gözetmeksizin anadilden hedef dile çevirmek.
 9. Yabancı Sözcük Oluşturma: Hedef dilde yer almayan bir kelimeyi örneğin hedef dilin biçimbilgisini veya ses bilgisini anadilindeki bir kelimeye uyarlayarak oluşturmak.
 10. Değiştirme: Hedef dilden farklı bir dildeki kelimeyi veya ifadeyi hedef dilde kullanmak.
 11. Yardım İsteme: Konuşulan kişiden hedef dildeki bir ifadeyi sağlamak için dolaylı veya dolaysız yollardan yardım istemek.
- Zaman Kazanma Stratejileri:
12. Doldurma Sözcüklerin Kullanımı: Doldurma sözcükler kullanarak konuşma sırasındaki duraklamaları ve suskunlukları doldurarak düşünmek için zaman kazanmak (“yani”, “demek istediğim”, “nasıl söylesem”, vb.) (Dörnyei, 1995, s. 58).

E. Strateji Öğretiminin Önemi

Öğrenci merkezli yaklaşımın temel alındığı öğretim ortamlarında sorumluluk ve özerklik konuları dikkat çekmektedir. Hayat boyu öğrenmeyi hedefleyen bir öğrenci sadece sınıf içinde değil, sınıf dışında da öğrenmeye devam etmek mecburiyetindedir. Bu da ancak öğrenme sorumluluğunu üstüne alan özerk öğrencilerle gerçekleşebilir. Özerk öğrenciler sorumluluk alarak öğrenme sürecinde aktif rol alabilirler. Öğrenci merkezli bir yaklaşımın tercih edildiği günümüzde öğretmenin rolüne bakıldığında öğretmen bilginin kaynağı değildir. Öğretmen bilgi kaynaklarını ve bilgi desteğinin sağlayarak öğrenmeyi kolaylaştırmaya çalışır. Diğer bir deyişle, iyi bir öğretim, öğrencilere bilgi aktarmaktan çok, Weinstein ve Mayer’in (1983) de belirttiği gibi, verilen bilgileri kendi kendilerine nasıl öğreneceklerini, öğrendikleri bilgiyi nasıl hatırlayacaklarını, kullanacaklarını, kendi kendilerini nasıl güdüleyeceklerini ve kendi öğrenmesini nasıl kontrol edip yönlendireceklerini kapsar. Bu yüzden, dil öğrenme stratejileri öğrencilere aktarılabilirse, bilişsel, bilişüstü, telafi ve sosyal-duyuşsal stratejileri kullanan öğrenciler, dil öğrenme süreçlerinde daha başarılı olabilirler.

Stratejilerin farkında olmanın ve kullanabilmenin öğrenmeyi kolaylaştıracağını söyleyen Cohen (1998, s. 66) strateji öğretimi dil eğitimi programına dahil

edildiğinde öğrencilerin yabancı dili öğrenirken bir dili nasıl öğrenmeleri gerektiğini de öğreneceklerini vurgulamaktadırlar. Dil becerilerini ve öğrenme becerilerini geliştirmek için öğrencilerin öncelikle dil öğretiminde zayıf ve güçlü oldukları yanlarını kendilerinin görmeleri gerekmektedir. Cohen (1998) bu durumu “bir dili öğrenmeyi ve kullanmayı öğrenme” olarak tanımlamaktadırlar. Strateji öğretiminin amacı, öğrenmeyi ve dil kullanımını kolaylaştırmak için stratejilerin nasıl, ne zaman ve niçin kullanıldığını öğrencilere açık bir şekilde öğretmektir. Öğretmen strateji öğretimi yolu ile öğrenciye strateji çeşitliliğini sağlayarak uygulama yapma imkânı tanırken, esas sorumluluk uygun stratejileri seçme görevini üstünde taşıyan öğrenciye düşmektedir. Araştırmacılar, dil öğrenme stratejilerinin öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönlendirebilmelerine olanak tanıdığına altını çizmektedirler. Buna göre, strateji kullanımları bağımsız öğrenciler yaratılabilmesine ve öğretmenin sınıftaki geleneksel rolünün değişmesine katkı sağlamaktadır.

Sonuç olarak dil öğretim programlarının hedefinin sadece dil öğretimi değil, hayat boyu öğrenen bireyler yetiştirmek olduğunu söyleyen Cohen ve Macaro (2007, s. 284) gittikçe küreselleşen dünyada birden fazla dilde iletişim becerilerine sahip olmanın bir gereklilik olduğunu vurgulamaktadır. Dil öğrenme stratejilerinin farkında olan ve doğru kullanan öğrenciler, dili daha iyi öğrenen ve kullanan bireyler olabilirler.

F. Strateji Öğretimi Yöntemleri

Bayezit (2013)'in da belirttiği üzere, strateji öğretimi üzerine yapılan çalışmalarda, strateji öğretiminin ayrı veya bütüncül bir şekilde yapılması ve açık veya örtük bir şekilde yapılması üzerine iki ana başlıkta farklı görüşlere yer verilmektedir. Stratejilerin genelleştirilebildiğini savunanlar, ayrı strateji öğretime odaklanarak öğrencilerin daha iyi öğrenebileceğini söylemektedirler. Bu yönetime göre öğrenme stratejileri, dil öğrenimini kolaylaştıran stratejilerin öğrencilere sunulduğu, dil öğrenenlerin bireysel olarak çalışabileceği kılavuz kitaplar yoluyla sunulmaktadır. Bu kılavuz kitaplar, dil öğrenme sürecini ve başarılı dil öğrencilerinin özelliklerini teknik olmayan bir dille anlatarak öğrencilerin dil öğrenme stratejilerini kullanmalarını sağlamayı hedeflemektedir. Rubin ve Thompson'un (1994) çıkardıkları *How To Be A More Successful Language Learner* adlı, ve Ellis ve Sinclair'in (1989) *Learning to Learn English* adlı kılavuz kitapları, bu yöntemin bir örneğidir.

Dörnyei (1995) gibi bütüncül strateji öğretimini savunan araştırmacılar ise strateji kullanımının dil görevleriyle birlikte uygulamalı olarak öğrenilmesinin, benzer dil görevlerinde aynı strateji transferinin rahatlıkla yapılarak kullanımını desteklediğini belirtmektedirler. Bu yöntemde, dersin içeriği doğrultusunda belirlenen dil görevleri ile uygun olan stratejiler birlikte sunulmaktadır. Rebecca

Oxford'un editörlüğünü yaptığı, Tapestry serisi dinleme ve konuşma becerisi kitabı, bütüncül strateji öğretiminin bir örneğidir.

Bayezit (2013)'de de bahsedildiği gibi, strateji öğretiminin açık mı yoksa örtük mü yapılması tartışmalarına bakıldığında ise açık öğretimde öğrencilere strateji öğretiminin önemi ve amacı açıklanmaktadır. Oxford (1990)'un da vurguladığı gibi, açık strateji öğretimi, öğrencileri açıkça bilgilendirmenin yanında, stratejileri düzenleme, diğer dil görevlerine aktarma ve denetleme öğretimi de öğrencilere vererek daha özerk olmalarını sağlamaktadır. Örtük strateji öğretiminde öğrenciler öğretilen stratejinin kullanımının gösterildiği çeşitli faaliyetlerle karşılaşır fakat herhangi bir amaç, stratejilerin niçin önemli olduğu ve kullanılan bir stratejinin başka bir dil görevinde de kullanılabileceği açıklanmaz. Örtük strateji öğretiminde öğretmenin bu konuda eğitilmiş olması gerekmemektedir çünkü öğrenciler ders kitabındaki alıştırmaya ve etkinlikleri yaparken ders kitabı tarafından içe yerleştirilmiş stratejileri de öğrenmektedirler.

Oxford (1990) ve Cohen (1998), Tablo 3'te gösterildiği gibi, strateji öğretimiyle ilgili çeşitli yöntemler sıralamışlardır. Bu yöntemlerin içinde en etkili olanı strateji odaklı öğretimdir. Cohen (1998), strateji odaklı öğretimi şu şekilde açıklamaktadır; bu yaklaşım öğrencilerin dili öğrenme ve kullanma aşamasında seçebilecekleri ve kullanabilecekleri çeşitli stratejileri ve strateji gruplarını tanımalarına olanak sağlar. Öğrencilerde farkındalık yaratmanın en etkili yolu, öğrenme stratejilerinin, ders müfredatının bir parçası olarak dil görevleriyle birlikte uygulamalı ve açık bir şekilde öğretilmesidir. Cohen (1998), strateji öğretimi programı tasarlarırken dikkat edilmesi gereken beş aşamadan bahsetmektedir: 1) *Hazırlık*: Bu aşamada hedef gruptaki öğrencilerin hangi stratejileri kullandıkları, hangilerini eksik kullandıkları, hangilerini içselleştirilmiş oldukları saptanmalıdır. 2) *Farkındalık Yaratma*: Bu aşamada öğrencilere daha önce bilmedikleri veya kullanmadıkları stratejiler hakkında bilgi verilir. 3) *Öğretim*: Bu aşamada öğrencilere belli strateji veya strateji gruplarını dil öğrenmeyi kolaylaştırmak için ne zaman ve nasıl kullanabileceklerine dair eğitim verilir. Bu aşamada öğretmenin rolü çok önemlidir. Öğretmen kullanışlı stratejileri açıklar, model olarak kullanır ve örneklendirir. Öğretmen aynı zamanda öğrenmeyi desteklemek için öğrencileri küçük gruplar halinde veya sınıf tartışmalarına dahil eder. 4) *Uygulama*: Bu aşamada öğrenciler stratejileri uygulamaya teşvik edilir. Öğrencilerin stratejileri uygulayabilecekleri etkinlikler çeşitli ve bol olmalıdır. Bu etkinlikler, öğrencilerin, belirli görevler için kullanacakları stratejileri planlamalarını, doğru stratejiyi seçebilmelerini ve seçtikleri stratejiler üzerine düşünebilmelerini en iyi şekilde sağlamalıdır. 5) *Stratejilerin Kişiselleştirilmesi*: Bu aşamada öğrenciler öğrendiklerini kişiselleştirirler. Stratejileri nasıl kullandıklarını kontrol eder, stratejilerin işe yarayıp yaramadığını kontrol eder, öz değerlendirme yaparlar.

Daha sonra, bu stratejileri diğer görev ve bağlamlara nasıl aktarabileceklerini araştırırlar.

Tablo 3. Strateji Öğretimi Çeşitleri (Bayezit, 2013)

Oxford (1990)	Cohen (1998)
1. <u>Farkındalık eğitimi</u>	1. <u>Genel çalışma becerileri dersi</u>
2. <u>Kısa süreli strateji eğitimi</u>	2. <u>Farkındalık eğitimi (konferans ve tartışma)</u>
3. <u>Uzun süreli strateji eğitimi</u>	3. <u>Farkındalık eğitimi (atölye çalışması)</u>
	4. <u>Akran eğitimi</u>
	5. <u>Yabancı dil ders kitaplarında stratejilerin kullanımı</u>
	6. <u>Etkileşimli video programları</u>
	7. <u>Strateji odaklı öğretim</u>

Oxford da yaptığı araştırmalar sonucunda, etkin bir strateji öğretimi için bazı ilkeler önermiştir:

- Öğrenme stratejileri öğretimi öğrencilerin tutum, inanç ve ifade edilmiş ihtiyaçları doğrultusunda olmalıdır.
- Stratejiler, dil dersi, öğrenen hedefleri ve öğrenenlerin öğrenme biçimlerine uyacak şekilde seçilmelidir. Seçilen stratejiler birbirini desteklemelidir.
- Öğrenme stratejileri öğretimi, mümkünse, öğrenme etkinliklerine entegre edilmeli ve uzun süre devam etmelidir.
- Dil derslerinde öğrencilerin strateji uygulamaları için birçok fırsat verilmelidir.
- Öğrenme stratejileri öğretimi için açıklamalar, çalışma kağıtları, etkinlikler, düşünce fırtınası, ev ödevi gibi çalışmaları kapsamalıdır.
- Endişe, motivasyon, inançlar ve ilgiler gibi öğrenme stratejileri seçimini etkileyen duyuşsal konular öğrenme stratejileri öğretiminde direk olarak ele alınmalıdır.
- Öğrenme stratejileri öğretimi açık, geçerli olmak ve belli ders konusu ve otantik materyali de kapsayacak şekilde birçok alıştırmayı içermelidir.
- Öğrenme stratejileri öğretimi, öğrencilerin öğrendiklerini gelecekte farklı alanlara aktarmalarına da imkân sağlamalıdır.
- Strateji öğretimi mümkün olduğu kadar bireyselleştirilmelidir.
- Strateji öğretimi, öğrencilere kendi ilerlemelerini değerlendirme yeteneği kazandırmalıdır (Oxford, 1994, s. 3).

Karşılıklı konuşma stratejilerinin öğretimi alanında yapılan birçok deneysel çalışma, bu stratejilerin açık, bütüncül ve uzun süreli öğretiminin, öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişmesinde ve konuşma becerisine yönelik tutumlarında olumlu sonuçlar alındığını desteklemektedir (Dörnyei, 1995; Nakatani, 2006; Ellis, 2003; Yule ve Tarone, 1997).

G. Karşılıklı Konuşma Stratejilerinin Öğretiminde Kullanılan Etkinlikler

1. “English File Pre- Intermediate” third edition (2013) kitabında sözlü iletişim stratejilerinden dolaştırma ve başka şekilde ifade etme stratejilerinin örtük öğretimine örnek:

English File Pre Intermediate third edition (2013) adlı A2 seviyesindeki İngilizce dil öğretim kitabında, sözlü iletişim stratejilerinden circumlocution (dolaştırma) ve paraphrase (farklı şekilde ifade etme) stratejilerinin öğretimine, ilgili kitabın konularından ve dil görevlerinden birine entegre edilmiş ve örtük bir şekilde yer verildiğini görüyoruz. Kitaptaki etkinlik, ilk olarak öğrenciye sorular sorarak, sözlü iletişim sırasında karşılaşılabilecekleri bir probleme dikkat çekmeye çalışır. Daha sonra bu problemi çözebilecekleri öneriler getirir. Bu etkinlikte strateji öğretimi açık olarak yapılmamaktadır. Öğretmen kitabında da strateji öğretimi üzerine herhangi bir açıklama bulunmamaktadır. Daha sonra öğrencilerden bir dinleme etkinliğiyle, eksik olan çeşitli betimleme, örneklendirme ve tanımlama kalıplarını bulmaları ve doldurmaları istenir. Daha sonra verilen altı tane somut kelimeyi yönlendirdiği kalıplarla anlatmaya çalışmaları istenmektedir. Bu arada üniteye işlenen sıfat cümlecikleri yapısına da dikkat çekilir ve bunları da kullanmaları istenir. Son olarak da öğrencilerden ikili konuşma etkinliği yapmaları istenir. Öğrenciler A ve B olarak adlandırılırlar ve ellerinde kendileri için hazırlanmış olan görsellerden oluşan kelimeleri, öğrendikleri kalıpları kullanarak arkadaşlarına anlatmaya çalışırlar.

3 VOCABULARY paraphrasing -

- a What do you usually do if you're talking to someone in English and you don't know a word that you need?
- e a Look up the translation on your phone.
b Try to mime the word.
c Try to explain what you mean using other words you know.
- b (26)) Complete the useful expressions with these words. Then listen and check.

for
TV
screen

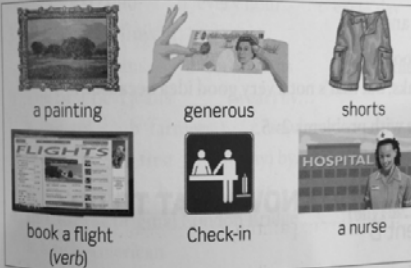
example kind like opposite similar
somebody something somewhere

Useful expressions for explaining a word that you don't know:

- 1 It's _____ / a person who works in a hospital.
 - 2 It's _____ / a thing which we use for everything nowadays.
 - 3 It's _____ / a place where people go when they want to buy something.
 - 4 It's a _____ of gadget.
 - 5 It's the _____ of dark.
 - 6 It's _____ light, but you use it to describe hair.
 - 7 It's _____ to intelligent.
 - 8 For _____, you do this to the TV.
- c Complete the definitions for these words.
- 1 a **DJ** It's somebody...
 - 2 an **art gallery** It's somewhere...
 - 3 a **camera** It's something...
 - 4 a **lift** It's a kind of...
 - 5 **sunbathe** For example, you do this...
 - 6 **curly** It's the opposite...

WHAT'S THE WORD? Student B

Look at the six words or phrases on your card. Think for a minute how you are going to define them.

a painting generous shorts
book a flight (verb) Check-in a nurse

Listen to A's definitions. Try to guess the words.
You have two minutes to communicate your words to A. Remember you can't use any part or form of the words on the card.

WHAT'S THE WORD? Student A

Look at the six words or phrases on your card. Think for a minute how you are going to define them.

photo lazy trainers
go sightseeing (verb) Arrivals passenger

b You have two minutes to communicate your words to B. Remember you can't use any part or form of the words on the card.
c Now listen to B's definitions. Try to guess the words.

2. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde B1 seviyesinde dolaştırma ve betimleme stratejilerinin ayrı ve açık strateji öğretimi için bir öneri:

Dersin Konusu: Karşılıklı konuşma stratejileri: Dolaştırma, betimleme

Süre: 50 dk.

Seviye: B1 seviyesi

Kazanımlar: Dersin sonunda öğrenci;

1. Dolaştırma ve betimleme stratejisi hakkında farkındalık kazanacak.
2. Eğer uygun sözcük aklına gelmezse somut bir şeyi, özelliklerini betimleyerek anlatabilir.
3. Ne demek istediğini benzer anlama gelen başka bir sözcük kullanarak ve sözcüğü iyice betimleyerek ifade edebilir.

Uygulama

Yukarıdaki bahsedilen kazanımlar için planlanan etkinlik, Dörnyei (1995, ss. 63-64)'in belirttiği gibi, üç adımda gerçekleştirilmek üzere hazırlanmıştır. 1. Sözel iletişim stratejilerinin doğası ve uygulanabilirliği üzerine öğrencide farkındalık geliştirmek, 2. Öğrencileri stratejileri kullanmaya istekli olma konusunda cesaretlendirme (öğrencilere kullanışlı kalıplar, sözcükler ve ifadeler öğretilir) 3. Stratejiyi kullanma imkanları sağlamak (öğrenciye stratejiyi ve öğrendiği ifadeleri kullanabileceği dil görevleri vermek).

Öğretmen, derse sözlü iletişim stratejilerinden dolaştırma ve betimleme stratejilerini hakkında bilgi vererek başlar ve bu stratejilerin anlamlı ve etkin

diyalog kurmada nasıl öğrenciye yardımcı olabileceğini anlatır. Daha sonra öğretime bir dinleme etkinliğiyle devam eder.

A. Bir markette müşteri (M) ve satış elemanı (S) arasında geçen diyalogu dinleyiniz ve boşlukları kutunun içerisindeki ifadelerle doldurunuz.

Mavi ve kırmızı benziyor	gibi	mesela	çelikten yapıyor
	taşımak için	bir şeyi	

M: Affedersiniz. Bana yardımcı olabilir misiniz acaba?

S: Tabi, buyurun.

M: Aradığım _____ (1) bulamıyorum.

S: Nedir aradığımız?

M: Adını şimdi hatırlayamıyorum ama içecek _____ (2) kullanılıyor.

S: Suluk _____ (3) bir şey mi?

M: Hayır. Ona _____ (4) fakat _____ (5) sıcak bir içecek koyunca sıcak tutuyor, soğuk koyunca soğuk tutuyor. Genelde _____ (6).

S: Termos mu?

M: Evet, termos. Var mı sizde acaba?

S: Evet, en arka reyonda olacaktı. _____ (7) var. Ne renk olsun?

M: Kırmızı olsun lütfen. Çok teşekkür ederim.

• Müşteri eşyanın hangi özelliklerinden bahsediyor? Eşyayı açıklamak için hangi kalıpları kullanıyor?

B. Aşağıda verilen görselleri tablodaki tanımlayıcıları kullanarak anlatın.

Büyüklik	Şekil	Materyal	İşlev
*3 veya 4 santim uzunluğunda	*T şeklinde	*sert plastikten yapılıdır	*başımızı darbelerden korur
*başımızın genişliğinde	*ince uzun	*kâğıttan yapılıdır	*yazı yazmaya yarar
*elim kadar	*dikdörtgen şeklinde	*çoğunlukla ağaçtan yapılıdır	*satın almak için kullanılır
	*yarım yuvarlak şeklinde	*genellikle metalden yapılıdır	*şişelerin kapağını özellikle mantar olanları açmaya yarar

1.
2.
3.
4.

C. Bugüne kadar aldığınız en güzel doğum günü hediyesi neydi, arkadaşınıza nesnenin ismini söylemeden anlatmaya çalışın.

Sonuç

Bu makalede, dil öğrenme stratejilerinden karşılıklı konuşma stratejilerinin öğretiminin önemine dikkat çekilmiş, strateji öğretiminin yöntemlerinden ve yollarından bahsedilmiş ve sınıfta uygulanabilirliği üzerine bir örnek etkinlik sunulmuştur. Günümüzde yabancı dil öğretiminde uygulanan yeni yöntemlerle, öğretmenin ve öğrencinin geleneksel rolleri değişmiş, öğrenciler kendi öğrenme sorumluluklarını üstlerine alan bireyler haline gelirken, öğretmen de bilginin kaynağı ve otorite olmaktan çıkmış, öğrencileri bilgi kaynaklarına yönlendiren, yardımcı, rehber, danışman rollerini üstlenmiştir. Bu süreçte öğrencilerin kendi öğrenmelerinde aktif rol alabilmeleri ve bağımsız öğrenciler olabilmeleri için en önemli yollarından bir tanesi öğrenme stratejilerini doğru ve sürekli bir şekilde kullanabilmeleridir. Yapılan araştırmalar, öğrenme stratejilerini kullanan öğrencilerin dildeki başarı seviyelerinin ve dil öğrenmeye karşı tutumlarının olumlu yönde değiştiğini göstermektedir. Öğrenme stratejilerinin öğretilmesinin en etkili yolu ise stratejilerin açık, bütüncül ve uzun süreli olarak öğretildiği strateji odaklı öğretim programlarıdır. Özetle, öğrencilerin en çok zorlandıkları dil becerilerinden bir tanesi olan karşılıklı konuşma becerisinin geliştirilmesi için konuşma stratejilerinden dolaştırma stratejisinin öğretiminde kullanılabilecek etkinliklerin geliştirilmesi kazanç sağlayacaktır.

Kaynakça

- Aykaç, Z. (2010). *Improving Communication Skills of Young Learners through Language Learning Strategies*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Barut, A. (2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Üniversite Öğrencilerinin Kullandıkları Dil Öğrenme Stratejileri Üzerine Bir Değerlendirme*. İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Bayezit, H. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Ders Kitaplarındaki Öğrenme Stratejilerinin Kullanımı*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Bialystok, E. (1983). *Some Factors in the Selection and Implementation of Communication Strategies*. (C.Faerch and G. Kasper Eds.). *Strategies in Interlanguage Communication*. London: Longman.
- Bialystok, E. (1990). *Communication Strategies*. Oxford, UK: Basil Blackwel.
- Chamot, A. U. ve Kupper L. (1989). Learning Strategies in Foreign Language Instruction. *Foreign Language Annals*, 22(1), 13-24.
- Christina, L. ve Oxenden, C. (2013). *English File Pre-Intermediate, Student's Book*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Cohen, A. D., Weaver, S. J., ve Li, T-Y. (1998). *The Impact of Strategies-based Instruction On Speaking A Foreign Language*. (A, D. Cohen, Ed). *Strategies In Learning and Using A Second Language* in (pp. 107- 156) Essex, England: Longman.
- Cohen, A. D. ve Macaro, E. (2007). *LLS and the Future: Resolving the Issues*. Oxford: Oxford University Press.
- Çelikaş, M. (2009). Zeka Türleri ve Öğretim Stilleri Kapsamında Yabancı Dilde Öğrenim Gören ve Yabancı bir Dil Öğrenen Öğrenciler Üzerine Uygulamalı Araştırma. *Türk Kültürü Araştırmalar Dergisi*, 2, 197-231.
- Dörnyei, Z. ve Thurrell, S. (1991). Strategic Competence and How to Teach It. *ELT Journal*, 45, 16-23.
- Dörnyei, Z. (1995). On the Teachability of Communication Strategies. *TESOL Quarterly*, 29, 55-58.
- Ekti, M. (2013). An Evaluation Regarding to the Gains of Erasmus Program in Terms of Language and Science. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 70(25), 1800-1809.
- Ellis, R. (2003). *Second Language Acquisition*. Hong Kong: Oxford University Press.
- Erden, M. ve Akman, Y. (2008). *Eğitim Psikolojisi: Gelişim, Öğrenme, Öğretme*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Fearch, C. ve Kasper, G. (1983a). *On Identifying Communication Strategies in Interlanguage Production*. (C. Fearch and G. Kasper, Eds.). *Strategies In Interlanguage Communication* in (pp. 210-238). London: Longman.

- Fearch, C. ve Kasper, G. (1986). *Strategic Competence in Foreign Language Teaching*. (G.Kasper, Ed.). *Learning, Teaching and Communication in the Foreign Language Classroom* in (pp. 179-193). Aarhus University Press.
- Hamid, Y. (2014). *The Impact of Oral Communication Strategies on English Language Learners in Libya*. A Doctoral Thesis, De Montfort University Leicester, UK.
- Maleki, A. (2007). Teachability of Communication Strategies: An Iranian Experience. *System*, 35(4), 583-594.
- Nakatani, Y. (2006). Developing an Oral Communication Strategy Inventory. *The Modern Language Journal*, 9, 151-68.
- Oxford, R. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. New York, NY: Newbury House Publishers.
- Oxford, R. (1994). Language Learning Strategies: An Update. *CAL Online Resources: Digests*, ERIC Clearinghouse on Languages and Linguistics Washington DC, ED376707
- Oxford, R. (2001). *Language Learning Styles and Strategies. Teaching English As a Second And Foreign Language* in (pp. 359-366). Boston: Heinle & Heinle.
- Rubin, J. (1987). *Learner Strategies: Theoretical Assumptions, Research History and Typology*. London, UK: Prentice Hall.
- Rubin, J. and Thompson, I. (1994). *How To Be A More Successful Language Learner*. Boston: Heinle & Heinle Publishers.
- Sarıçoban, A. ve Sarıcaoğlu, A. (2008). The Effect of the Relationship Between Learning and Teaching Strategies on Academic Achievement. *Novitas – Royal*, 2(2). 162-175.
- Somuncuoğlu, Y. ve Yıldırım, A. (1998). Öğrenme Stratejileri: Teorik Boyutları, Araştırma Bulguları ve Uygulama İçin Ortaya Koyduğu Sonuçlar. *Eğitim ve Bilim*, 1(22), 110.
- Tarone, E. (1977). *Conscious Communication Strategies in Interlanguage*. *TESOL*, 77, 194-203.
- TELC. (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. Avrupa Konseyi, Almanya.
- Weinstein, C. E. ve Mayer, R. E. (1983). The Teaching of Learning Strategies. *Innovation Abstracts*, 5(32), 3-4.
- Weinstein, C. E. (1988). Assessment and Training of Student Learning Strategies. *Learning Strategies and Learning Styles* in (pp. 291-316). New York: Plenum Press.
- Yaman, Ş. ve Kvasoğlu, M. (2013). The Adaptation Study of Oral Communication Strategy Inventory into Turkish. *International Journal of Human Sciences*, 10, 2.